

Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах викликів цифровізації та карантину

Активізація процесу цифровізації міжнародних економічних відносин як складової частини міжнародної економічної системи з метою підвищення економічного зростання є важливою проблемою для багатьох країн. Дослідження цього процесу зумовлює визначення країн-лідерів з метою оцінки впливу інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) на економічне зростання національних економік та можливості імплементації досвіду для країн-аутсайдерів.

Останнім часом пандемія корона вірусу відбувається в умовах глобалізації, коли економічні втрати є вже відчутними в кожній країні. Глобальна економічна криза як наслідок COVID-19 може бути навіть тяжчою, ніж сама пандемія. Наразі для національних економік світу починається надзвичайно складний період, що не може не вплинути на національні пріоритети на міжнародній арені.

Карантинні обмеження перевели міжнародні економічні відносини та світовий бізнес в онлайн-формат. Одним з найбільш наочних проявів цифровізації світової торгівлі та бізнес середовища стало залучення в неї приватних осіб, які тепер мають можливість здійснювати покупки на всіляких платформах, розраховуватися за допомогою електронних платіжних систем, отримуючи товар поштою. Таким чином, частка населення країни, яка використовує електронні гроші, свідчить про те, наскільки населення залучено в цей процес.

У багатьох сегментах міжнародної торгівлі зростає частка товарів, які реалізуються безпосередньо кінцевим покупцям. Простежується відповідна тенденція: чим раніше країна почала рух в бік глобалізації, тим вище в її населенні частка тих, хто користується електронними грошима та супутніми сервісами. Тому присутність цифрових платформ в період нових бізнес-викликів на тлі всесвітньої пандемії лише посилює їхній вплив на потреби суспільства.

Пандемія COVID-19 продемонструвала, що, маючи бажання, можна легко перевести чималу частину міжнародних зустрічей у «цифровий» формат без шкоди для справи. Виявилось, що мільйонні бюджети міжнародних організацій, десятки людей, залучених до підготовки візитів, дорогі перельоти і готелі можуть більше не знадобитися. Успішний досвід «віртуальних» самітів (Ради ЄС, G-7 тощо) довів ефективність такого формату.

Значним викликом «онлайн-дипломатії» залишається і забезпечення відповідної професійної підготовки співробітників Міністерства закордонних справ України (МЗС України) та профільних міністерств, адже новий формат потребує й кардинально нових навичок: організаційних, технічних, комунікативних, переговорних та психологічних, що дозволять швидко адаптуватися до нових умов роботи без втрати для результату.

При цьому відповідь європейських держав на пандемію мала обмежений характер, частково через брак компетенції (охорона здоров'я залишається національною прерогативою), частково через динамізм ситуації, з яким важко оперативно впоратися бюрократичним структурам Європейського союзу (ЄС). Зокрема, неотримання Італією на початку пандемії необхідної допомоги з боку ЄС викликало сумніви щодо європейської солідарності.

Однак інституції ЄС представили низку ініціатив з пом'якшення наслідків пандемії економічними інструментами вже в середині березня 2020 року. Фокус таких ініціатив був зосереджений на наступному:

- збереженні цілісності єдиного ринку ЄС;
- наданні підтримки громадянам та підприємствам;
- визначенні заходів оперативного реагування для підтримки стабільності та солідарності держав-членів ЄС.

Вже 8 квітня 2020 року в ЄС був затверджений пакет допомоги як країнам-членам ЄС, так і країнам-партнерам у розмірі 20 млрд. євро (зокрема 119 млн. євро – Україні). Це було менше ніж інвестиційна ініціатива Corona Response (37 млрд. євро), проте стало яскравим прикладом відновленої солідарності.

Отже, «коронавірусна криза», яка продовжує лютувати в світі, може привести до глобальних змін у міжнародних економічних відносинах, бізнес-середовищі та повсякденному житті населення. Зрештою економіка більшості країн опинилася у важкій ситуації під час пандемії. Вимушене призупинення закладів торгівлі, сфери послуг та громадського харчування змусили тимчасово стати безробітними людей, які задіяні в цих видах економічної діяльності. Переведення роботи в онлайн-режим (у digital-середовище) завдяки цифровізації дозволило зберегти певний дохід підприємствам та робочі місця в умовах карантину.